

י"ט באב תשפ"ו, 2 באוגוסט 2026

חוזר מפמ"ר 'עברית' בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות לשנה"ל תשפ"ז

לעדכונים שוטפים בקרו [באתר המפמ"ר](#) והצטרפו [לקהילת המורים המקוונת](#).

השפה העברית היא שפת המקורות היהודיים והעבריים, והיא אבן יסוד בתרבות ובהיסטוריה של העם היהודי. היא מהווה בסיס משותף לעם היהודי בארץ ובעולם, מגבשת את הזהות התרבותית-לאומית שלו ומעניקה לו תחושת שייכות למורשתו ולשורשיו. מיומנויות השפה מפתחות את החשיבה ומקדמות יכולות קוגניטיביות ולימודיות הנדרשות בכל תחומי הדעת, וכן יכולות אישיות ובין-אישיות, הנדרשות להתנהלות האדם בחברה. הוראת השפה בבתי הספר מעגנת את הקשר שבין המיומנויות הלשוניות לבין המיומנויות המטה-קוגניטיביות של ויסות עצמי והכוונה עצמית בלמידה ומטפחת חוסן אורייני אצל הלומדים.

המקצוע עברית: הבנה, הבעה ולשון כולל דיסציפלינות בלשוניות המשרתות זו את זו, אך בעלות חשיבות גם כתחום דעת עצמאי. חשיבה בלשונית וידע דקדוקי תורמים לפיתוח חשיבה לשונית מסדר גבוה המשפיעה על יכולות ניתוח ועל כשירות לשונית, אך גם מעמיקים את הידע של התלמיד ביסודות הדקדוק העברי. נוסף על כך, העולם הדיגיטלי המקוון, ובפרט השימוש ההולך וגובר בבנייה מלאכותית, מחدد את הצורך בטיפול מיומנויות הקריאה והכתיבה במרחבים הדיגיטליים אגב חיזוק מיומנויות של אוריינות מידע, אוריינות דיגיטלית וחשיבה ביקורתית. כל אלה צריכים להנחות את המורות והמורים לעברית בעיבוד התכנים למערכי הוראה בשיעורים.

 ניווט מהיר בחוזר זה:

2	≈ מטרות ויעדים בהוראת עברית לשנה"ל תשפ"ז
2	≈ מיקוד התכנים להיבחות בבחינות הבגרות בתשפ"ז
2	≈ בחינות מפמ"ר חיצוניות ובית-ספריות בחטיבות הביניים
3	≈ מערך ההדרכה והפיתוח מקצועי
5	≈ רשימת המדריכות – הפיקוח על הוראת העברית
4	≈ האקדמיה ללשון העברית למורים ולתלמידים
6	≈ האולימפיאדה בלשון עברית
7	≈ מועדי הבחינות וסמלי השאלונים והדיווח
8	≈ ועדת המקצוע – עברית על-יסודי
9	≈ קישורים חיוניים למורה

קישורים לחוזרים לפי נושאים ואוכלוסיות:

	הבנה הבעה ולשון על הרצף השש-שנתי
	הבינה המלאכותית בהוראת עברית
	תוכנית הלימודים לחטיבת הביניים
	תוכנית הלימודים לחטיבה העליונה
	תוכנית ייחודיות בחטיבה העליונה
	תוכנית הלימודים לעולים החדשים בחטיבה העליונה
	מפרט התכנים לנבחנים כבדי שמיעה וחירשים

≈ מטרת ויעדים בהוראת עברית לשנה"ל תשפ"ז

המטרות והיעדים שלהלן מבוססים על [תוכנית הלימודים](#) בהוראת עברית בחינוך העל-יסודי ונגזרים מיעדי משרד החינוך בכלל וקידום אוריינות לשונית בפרט:

- שיפור הכשירות האוריינית הדבורה והכתובה בשפת האם עברית על-פי תוכנית הלימודים בעברית ובהתאמה ליעדי משרד החינוך [ולדמות הבוגר 2030](#) תוך פיתוח חוסן אורייני וקידום ההישגים האישיים בתחום הדעת
- צמצום הפערים בשליטה במיומנויות קריאה וכתובה בקרב תלמידים תת-משיגים
- טיפוח עניין וסקרנות כלפי הלשון בכלל וכלפי הלשון העברית ודרכי השימוש בה בפרט
- הוקרת הלשון העברית על רבדיה מתוך הבנת ערכה הרוחני לעם היהודי ומתוך הבנת תפקידה המרכזי בתהליך התחייה הלאומית
- טיפוח מודעות למבנה השפה ולשימושיה בהקשרים שונים בשיח הדבור ובשיח הכתוב
- שילוב כלי תקשוב הרלוונטיים בהוראת העברית, לרבות שילוב כלי בינה מלאכותית לקידום קריאה וכתובה

בתשפ"ז יועמק העיסוק **בהבעה בעל-פה ובמיומנויות דיבור בציבור** כמפורט בתוכנית הלימודים בשכבות הגיל השונות. בתוך כך הצגת פרזנטציות ו"הגנה" על תוצרי כתיבה בחטיבה העליונה ישלימו את ההבעה בכתב במסגרת תלקיט 30%.

≈ מיקוד התכנים להיבחנות בבחינות הבגרות בתשפ"ז

מיקוד הלמידה מתחשב באתגרים הלימודיים שעמדו בפני התלמידים בשנים האחרונות בד בבד עם שמירה על רמת תעודת הבגרות ואיכותה. על פי הנחיית המזכירות הפדגוגית, התלמידים בשנה"ל תשפ"ז הניגשים במועדי החורף והקיץ (לרבות מועד ב בקיץ תשפ"ז) ייבחנו על-פי מיקוד הלמידה שנקבע כבר בחוזר המפמ"ר **לשנה"ל תשפ"ז** כמפורט במסמך [המיקוד לתשפ"ז](#) ובחוזר [החטיבה העליונה](#). שימו לב: חוץ מהמיקוד אין בתשפ"ז התאמות היבחנות והקלות נוספות. חוקי המענה בבחינה יהיו החוקים הרגילים.

המעוניינים להצטרף למאגר מעריכי בחינות הבגרות יירשמו [למאגר המומחים של המרב"ד](#). מעריכי בחינות בגרות יהיו רק המורים העומדים בתנאי הסף המפורטים [בחוזר המנכ"ל](#): צירוף מעריכים של בחינות הבגרות. יובהר כי מעריך בחינות הבגרות יהיה רק מורה לעברית בעל ניסיון בהגשה לבחינות הבגרות, בעל תואר בלשון עברית ותעודת הוראה או רישיון הוראה. כמו כן מעריך בחינות הבגרות חייב להציג אישור על השתתפות (כולל ציון) בהשתלמות מפמ"ר בארבע השנים האחרונות ולשלוח במיומנויות מחשב.

כל שאלוני הבגרות ו**מחוננים מלאים** לשאלוני 11281 – [פורטל המורים לעברית](#).

≈ בחינות מפמ"ר חיצוניות ובית-ספריות בחטיבות הביניים

מבחן תנופה בעברית (שפת אם) לכיתה ט

בשנת תשפ"ז ייבחנו תלמידי כיתות ט בבחינה [ארצית](#) באנגלית [או](#) במדע וטכנולוגיה [או](#) בעברית. כל בתי הספר יידגמו על ידי ראמ"ה (הרשות הארצית למדידה והערכה) לבחינה במקצוע [אחד](#) מבין המקצועות שצוינו. הדגימה תיעשה באופן שיאפשר לייצר מדגם ארצי מייצג בכל מקצוע מדי שנה. הבחינה בבית הספר שיידגם תועבר בכל הכיתות בשכבה, ובית ספר יקבל דיווח על תוצאות ההערכה שלו. המועד האחרון שבו

יעודכנו בתי הספר על המקצוע שבו ייבחנו הוא 16 בנובמבר 2026 ו' בכסלו תשפ"ז. **הבחינה בעברית תתקיים ב-20 בינואר 2027, י"ב בשבט תשפ"ז.**

אנו מציעים לכל בתי הספר שלא יעלו במדגם להיבחן בבחינה בעברית כדי לשפר את תהליכי ההוראה והלמידה הבית ספריים על בסיס נתונים מתוקפים. הישגי בתי הספר המתנדבים להיבחן (כלומר, בתי הספר שאינם במדגם) אינם משתקלים בממוצע הארצי, והנתונים נשלחים אך ורק למנהלי/ות בתי הספר שירצו בכך.

[למבחן תנופה בעברית לכיתה ט.](#)

מבחן מפמ"ר עברית לכיתות ז-ח להערכה פנימית

לקראת חודש פברואר יישלחו לבתי הספר יחידות הערכה מתוקשבות להערכה פנימית בית ספרית. מטרת היחידות לקבוע אחידות בתוכניות העבודה הבית ספריות בהלימה לתוכנית הלימודים על-פי שכבת גיל, וכן לקבוע תקן אחיד ומחייב להיבחנות בכל שכבת גיל. יחידות הערכה תהיינה מתוקשבות ויחייבו היבחנות בחדר המחשבים או בעזרת מחשבים אישיים בכיתות. ההערכה היא בית ספרית ותהווה בסיס לעדכון תוכניות העבודה הבית ספריות לצמצום הפערים ולקידום ההישגים.

כל בחינות המיצ"ב ומאגר הכלים הפנימיים – בסביבות [קיוון העברית](#) ובאתר [ראמ"ה](#).

≈ מערך ההדרכה והפיתוח מקצועי

ההדרכה בבתי-הספר היא אחד ממנועי הצמיחה והפיתוח המקצועי של המורים. בהדרכה מושם דגש על נושאים אלה:

- פרקטיקות פדגוגיות ודידקטיות בהוראת התחום בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות
- עקרונות מעשיים לטיפול חוסן אורייני
- שילוב תקשוב בהוראת עברית בשגרה ובחירום ושימוש בבינה מלאכותית לקידום הכתיבה
- שימוש מושכל במבחני ראמ"ה ובכלי הערכה מסורתיים וחדשניים ולקחי הוראה מממצאי בחינות הבגרות
- בניית תוכניות עבודה מותאמות ומבוססות נתונים בדגש על מעברים ועל רצף לימודי שש-שנתי
- מתן כלים לצמצום פערים ובשילוב אוריינות בתחומי הדעת השונים

המדריכות שלנו יודעות להוביל תהליכים צוותיים ובין-צוותיים עם מורים בתחומי הדעת השונים בדגש על אוריינות כציר מארגן לכל תחומי הדעת. במהלך תשפ"ז יורחבו במחוזות השונים **פורמים** ייעודיים לרכזות/י המקצוע ולמורים/ות לעברית וכן תיפתחנה **השתלמויות** מחוזיות. יש להתעדכן אצל המדריכה המחוזית על פורמים, כנסים והשתלמויות מחוזיות.

גם השנה תיפתחנה השתלמויות מבית [האקדמיה ללשון העברית](#) למורים המעוניינים להעמיק את ידיעותיהם בתחומי הדקדוק: יסודות הדקדוק, הניקוד, התחביר, הסמנטיקה והפרגמטיקה. ההשתלמויות של האקדמיה ללשון העברית הן השתלמויות מקוונות א-סינכרוניות, המאפשרות למידה בקצב האישי של כל משתלם/ת.

בתוך כך עומדות לרשות המורות/ים [יחידות השתלמות](#) ממוקדות ללמידה עצמאית ב"כוורת".

אחת לחודש יתקיים **מפגש למידה מקוון חופשי** למורים/ות לעברית, אשר יעסוק בדידקטיקה של הוראת התחום. ראו את טבלת התאריכים והנושאים ועקבו בקהילת המורים ואצל המדריכות אחר העדכונים והקישור למפגשים:

תאריכי מפגשים הלמידה המקוונים

י"ב באלול תשפ"ו	25/08/2026
ה' בתשרי תשפ"ז	16/09/2026
י"ז בחשוון תשפ"ז	28/10/2026
ט"ו בכסלו תשפ"ז	25/11/2026
כ' בטבת תשפ"ז	30/12/2026
י"ז באדר א' תשפ"ז	24/02/2027
כ"ב באדר ב' תשפ"ז	31/03/2027
י"ט באייר תשפ"ז	26/05/2027

שעות המפגש: 19:30-18:00

בכל מפגש ייוחד זמן ל"שולחן עגול", ובו יוזמנו המורים להעלות נושאים לדין בכל היבט הנוגע להוראת עברית.

≈ האקדמיה ללשון העברית למורים ולתלמידים

השתלמות מוכרת לגמול לעובדי הוראה

המדור לתוכניות לימודים של האקדמיה ללשון העברית מציע מגוון השתלמויות מוכרות לגמול (למורי אופק חדש ולמורי עוז לתמורה). מוצעות השתלמויות בתחומים האלה (פירוט נוסף בקישור להרשמה): ענפי הלשון העברית; מיומנויות תקן ודקדוק; תולדות העברית וסוגותיה; מפעלי האקדמיה ללשון העברית. בתוכנית השתלמויות סינכרוניות והשתלמויות לא סינכרוניות. כל ההשתלמויות מקוונות ומותאמות ללמידה מרחוק. היקף כל השתלמות: 30 שעות אקדמיות. אפשר להשתתף בהשתלמות אחת בשנה. [תוכלו להירשם כאן](#).

לשאלות כלליות בנושא השתלמויות לעובדי הוראה יש לכתוב למדור לתוכניות לימודים בדוא"ל gmul-ofek-oz@hebrew-academy.org.il.

אפשר גם לשלב הרצאות של המדור לתוכניות לימודים בהשתלמות בית ספרית בהיקפים שונים. לפרטים יש לכתוב למדור לתוכניות לימודים בדוא"ל teum-tl@hebrew-academy.org.il.

ביקור במרכז התרבות וההדרכה - לתלמידי כיתות ח-י"ב

מרכז התרבות וההדרכה של האקדמיה ללשון העברית מזמין את תלמידי ישראל ללמידה ולחווייה בתחומי השפה, התרבות והחברה. הביקור במרכז מתאים הן לתחום הדעת עברית הן למקצועות המח"ר.

הביקור המודרך כולל סיור בתצוגה וסדנה, משולב במשחק ובאמצעים ממוחשבים ויוצר הזדמנויות למעורבות פעילה וחווייתית של המבקרים.

- הפעילות מתאימה לתלמידי כיתות ח-י"ב.
- המזמינים ביקור מקבלים מערך לשיעור הכנה ומערך לשיעור שאחרי הביקור.
- משך הביקור הוא שעתיים.
- אפשר לשלב את הביקור במרכז כמטלה מסך המטלות בהערכה החלופית.
- אפשר לבצע הזמנה ישירה מן האקדמיה או דרך גפ"ן תוכנית מס' 15522 - ביקור באתרי מורשת, סל תחומי המח"ר.

מידע נוסף [באתר האקדמיה](#), בווטסאפ: 02-6493512 או בדוא"ל mth@hebrew-academy.org.il.

≈ רשימת המדריכות – הפיקוח על הוראת העברית

מדריכות ארציות

שם	תפקיד	טלפון	דוא"ל
ד"ר עליזה עמיר	רכזת הדרכה ארצית ויועצת מדעית ופדגוגית: שלהב"ת, חוסן אורייני	052-3529006	lizamir62@gmail.com
ד"ר נורית גנץ	מדריכה ארצית, הוראת עברית לבגרות לעולים החדשים	050-6842053	dnganz@bezeqint.net
אהובה דור	מדריכה ארצית, מיזם הכתיבה וסמסטר ראשון בתיכון	052-3490597	ahuva07@gmail.com
אורית הלוי	מדריכה ארצית, פדגוגיה דיגיטלית	050-7558584	orithalevy65@gmail.com
אורלי עציוני	מדריכה ארצית, פדגוגיה דיגיטלית	052-3772522	orlyetz@gmail.com

מדריכות מרכזות במחוזות

מחוז	שם	טלפון	דוא"ל
דרום	רונית סגמן	052-6689095	ronitsegman@gmail.com
תל אביב	נעמה סולומון	054-4641515	noemats2@gmail.com
מרכז	ד"ר עליזה עמיר	052-3529006	lizamir62@gmail.com
מחוז העיר ירושלים	רותי אויזרת	054-4885505	rutiavizrat@gmail.com
ירושלים	אפשר לפנות לתומר בוזמן, tomerbu@education.gov.il או לרותי אויזרת ממחוז העיר ירושלים		
חיפה	רוית אסרף	050-8441768	ravit6225@gmail.com
צפון	ד"ר מאיה מזור	052-6151224	mayamazor22@gmail.com
התיישבותי	אביגיל סער	052-4267692	avigailsaar@gmail.com

≈ האולימפיאדה בלשון עברית

האולימפיאדה, פרי יוזמה של החוג ללשון עברית ולבלשנות שמית באוניברסיטת תל-אביב – מטרתה לחשוף את הנוער להתבוננות רחבה יותר בשפה באמצעות אתגרים לשוניים וחידות לא שגרתיות. השאלות בתחרות מציבות בפני המתמודדים אתגרי לשון מגוונים: חידות של חוקיות משווה בלשונות שונות, פיענוח צפנים, פירושי מילים, ניבים ועוד. האולימפיאדה מיועדת לנוער בכיתות ז-יב מכל מקום בארץ ואינה כרוכה בתשלום.

פרטים נוספים ושאלונים מהשנים האחרונות [בעמוד האולימפיאדה](#).

אנו ממליצים למורים/ות לשלב את שאלות האולימפיאדה בשיעורים ולהפוך בכך את החומר הנלמד לרלוונטי ומאתגר יותר בעבור התלמידים, ובדרך של משחק לשלב את החומר הנלמד במשימות יישומיות, דוגמת משימות האולימפיאדה.

≈ מועדי הבחינות וסמלי השאלונים והדיווח

סמל	שם השאלון	אוכלוסייה	מועדי היבחנות או דיווח		
			חורף	קיץ	מועד ב
11281	עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון 70%	נבחנים כלליים	✓	✓	✓
11241	עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון 70% שאלון מותאם	נבחנים בשאלון מותאם	✓	✓	✓
11281 כו"ח	עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון 70% שאלון מותאם כו"ח	כבדי שמיעה וחירשים	✓	✓	יבחנו ב" 11281 כללי
11282	עברית: הבנה והבעה 30%	נבחני משנה ואקסטרניים	✓	✓	✓
11283	הציון הבית-ספרי 30%	נבחנים כלליים אינטרניים	✓	✓	
11287	תיק העבודות במיזם הכתיבה	נבחני המיזם	✓		
11271	עברית: לשון – לנבחנים במיזם הכתיבה	נבחני המיזם		✓	✓
11231	עברית: לשון – לנבחנים במיזם הכתיבה שאלון מותאם	נבחני המיזם בשאלון מותאם		✓	✓
11261	עברית: לשון – סמסטר ראשון בתיכון	נבחנים בתוכנית סמסטר ראשון		✓	✓
11291	עברית: לשון – סמסטר ראשון בתיכון שאלון מותאם	נבחנים בתוכנית סמסטר ראשון		✓	✓
11267	הבנה, הבעה ולשון, שאלון 70% בחינה עתירת מדיה	הכיתות שבתוכנית		✓	יבחנו ב" 11281 כללי
11247	הבנה, הבעה ולשון, שאלון 70% בחינה עתירת מדיה, שאלון מותאם	הכיתות שבתוכנית		✓	יבחנו ב" 11241 כללי
11284	הבנה, הבעה ולשון, שאלון 70% עולים חדשים (+מותאם)	עו"ח ברמות א-ב	✓	✓	✓
11274	הבנה, הבעה ולשון, שאלון 70% לעולים חדשים	עו"ח ברמה ג ¹	✓	✓	✓
11272	הבנה, הבעה ולשון, שאלון 30% לעולים חדשים	עו"ח נבחני משנה ואקסטרניים	יבחנו בשאלון 11282		
11273	ציון 30% לעולים חדשים	עולים חדשים	✓	✓	
11183	חינוך טכנולוגי: ציון בית-ספרי על 90 שעות	חינוך טכנולוגי ומפת"נים		✓	
11182	חינוך טכנולוגי: שאלון מפמ"ר 90 שעות לימוד במוסדות לא מוכרים	חינוך טכנולוגי ומפת"נים	יבחנו בשאלון 11282		
11288	נש"ף (נתיב שותפי פיתוח)	בתי הספר בתוכניות		✓	
11379+ 11279	עבודת גמר בלשון עברית בהיקף 5 יח"ל	תלמידים הכותבים עבודה		✓	

מועדי בחינות הבגרות, הודעות ונהלים בנוגע למתן התאמות ויישומן בבחינה באתר [אגף הבחינות](#).

¹ שאלון 11274 מיועד גם לעולים חדשים מאתיופיה ברמה ב ולעולים חדשים המשתייכים לשבט בני מנשה ברמה ב.

≈ ועדת המקצוע – עברית על-יסודי

hezer@levinsky.ac.il	יושבת ראש ועדת המקצוע מכללת לוינסקי-וינגייט לחינוך	פרופ' חנה עזר
tomerbu@education.gov.il	רכז הוועדה המפקח על הוראת העברית בע"ס	תומר בוזמן
limorko@education.gov.il	חברת משרד המפקחת על הוראת הלשון ביסודי	ד"ר לימור קולן
Zohar.Livnat@biu.ac.il	חברת אקדמיה אוניברסיטת בר-אילן	פרופ' זהר לבנת
benshar@research.haifa.ac.il	חברת אקדמיה אוניברסיטת חיפה ומכללת אורנים	פרופ' רינה בן-שחר
goneneinat@gmail.com	חברת אקדמיה אוניברסיטת תל-אביב	ד"ר עינת גונן
rakdilmon@gmail.com	חברת אקדמיה אוניברסיטת בר-אילן ומכללת תלפיות	ד"ר רקפת דילמון
olispok@gmail.com	חברת אקדמיה מכללת אפרתה	ד"ר אהלה ספוקיני
Lizamir62@gmail.com	חברת אקדמיה וחברת משרד מכללת אחווה ומשרד החינוך	ד"ר עליזה עמיר
sigmund.shlomo@gmail.com	חברת אקדמיה האקדמיה ללשון העברית	יהונתן רוסן-ממן
noemats2@gmail.com	חברת משרד וחברת הוראה אולפנית פלך בקריית עקרון	נעמה סולומון
lishai@bezeqint.net	חברת הוראה מכללת סמינר הקיבוצים	לישי זהבי
Batel.stolovy@sisma.org.il	חברת הוראה התיכון המקיף בנשר	בת-אל סטולובי

≈ קישורים חיוניים למורה

כאן	תוכנית הלימודים בעברית לבית הספר העלייסודי תשס"ג
כאן	תוכנית הלימודים בעברית (חינוך לשוני) בחינוך היסודי והקדם-יסודי
הצטרפות	קהילת המורים לעברית
כאן	אתר המפמ"ר – משולחן המפמ"ר: חוזרים, הודעות, רשימת המדריכות
חטיבת ביניים חטיבה עליונה עולים חדשים	המרחב הפדגוגי למורים לעברית
הזמנת הסביבות	בקיוון העברית – סביבות מקוונות להוראה וללמידה
כאן	למידה בחירות – מאגר חומרים לשגרה ולחירות
כאן	הוראה בקבוצות קטנות – מאגר משאבים למורה
כאן	כלי הערכה פנימיים לחטיבת הביניים – מיצ"ב, אסיף, תנופה
כאן	אתר אגף הבחינות: מועדי בחינות, הנחיות ליישום התאמות
כאן	התאמות לחינוך המיוחד (מתוך מסמך "הקמת בסיס הדיווח")
כאן	התאמות לתלמידים לקויי למידה – האגף ללקויות למידה
כאן	אתר האגף לאישור ספרים וחומר למידה
כאן	קהילת המורים לעולים חדשים
כאן	אגף לקליטת תלמידים עולים (קל"ע)
כאן	חוזר מנכ"ל עולים חדשים ותושבים חוזרים
	מורים לעולים חדשים

צוות מדריכות הפיקוח על הוראת העברית בחינוך העלייסודי ואני מאחלים לכולכם שנה טובה ומוצלחת. שתזכו להישגים טובים עם כיתותיכם, שיינטע בכם הכוח להתמיד ותתחזק האמונה שבדרך.

תומר בוזמן

מפמ"ר הוראת עברית בחינוך העלייסודי
tomerb@education.gov.il

העתקים

ד"ר טלי יניב, יושבת ראש המזכירות הפדגוגית
ד"ר ציונה לוי, מנהלת אגף א שפות – המזכירות הפדגוגית
פרופ' חנה עזר, יושבת ראש ועדת המקצוע – עברית על-יסודי
חברי/ות ועדת המקצוע – עברית על-יסודי
מדריכות עברית